

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese:
Joi'si Dumineca'.

Pretiul abonamentului:
pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni
2 fl. 50 cr. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu seu
28 franci.

Se prenumera:
la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunclurile:
un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr.
v. a. pentru făcere publicare. — Scrisori ne-
francate nu se primescu. — Manuscrise nu se
retransmitem.

Anulu **XLI**.

Nr. 6.

Dumineca, 21 Ianuariu | 2 Februarie

1879.

Demissiunea lui Mac-Mahon.

Brasovu 20 Ianuarie (1 Febr.) v. 1879.

Este unu lucru cu totulu neobicinuitu in Europa, că unu capu alu unui statu poternicu se „demissioneze“. Noi, cei ce locuim partea globului ce se numesce continentu europeanu, cunoșteamu pénă aci numai abdiceri dela tronu si si aceste erau forte rari. Franția ne ofera acuma a dou'a óra dela 1873 incóce spectacolulu unei demissiuni a capului statului. In 23 Maiu 1873 la 8 óre sér'a a anuntiatu ministrulu Dufaure adunarei nationale din Versailles, că presiedintele Thiers a primitu demissiunea intregului ministeriu si că isi depune si demissiunea s'a in manile parlamentului. In 30 Ianuarie anulu curentu presiedintele camerei francese a datu cetire unei scrisori a maresialului presiedinte Mac-Mahon, prin care declara, că isi da demissiunea. Poporele si monarchiele europene, cari abia s'au potutu dedá cu ide'a, că Franția, imperati'a cea mare a Napoleonidilor, a devenit ucarasi Republica, trebuie se se convinga acuma, că ceea ce se petrece in sinulu Corpurilor legiuitorie dela Versailles nu este nici o simpla comedia, nici o demonstratiune de adi pénă mane, ci unu lucru forte seriosu.

Pe neasteptate, cumu s'a urcatu pe scaunulu presiedintialu s'a si datu josu de pe elu maresialulu Mac-Mahon. Era in tómna anului 1872, Franția sangerá inca in totu corpulu ei de ranee i le infipse Germania si rescóla comunisitilor din Paris, candu capulu statului Thiers, caruia cu mare greu i' concese adunarea nationala a portá titululu de presiedinte alu republicei, declarà la deschiderea nouei sessiuni, că republic'a esista in fapta, că este guvernulu legalu alu tierii, că a voi altuceva ar' insemná o noua formidabila revolutiune, că acésta republica trebuie se fia conservativa, déca este că se nu se cufunde in valurile unor noue aventuri, că in fine a sositu momentulu că se i se dă acea potere conservativa, de care are neaperata lipsa. Cuvintele betranului Thiers au fostu intrerupte nu numai de aplausele republicanilor din steng'a, déca mai vertosu de strigările tumultuoase protestatòrie ale monarchistilor din drépt'a. Acésta a fostu prim'a eruptiune a vulcanului, care facu se se clatine scaunulu presiedintialu alu lui Thiers. Temendu-se că atitudinea hostila a monarchistilor, cari erau in numeru mai egal cu aderintii politicei sale, se nu provoce cumva o crisa prea timpuria, Thiers incercă a se apropiá de ei, facendu-le ici colea cate o concesiune. Prin acésta isi aprinse inse numai paie in capu, că-ci republicanii incepura a face demonstratiuni amenintiatòrie in tota tiéra. Ajunsu intre doue scaune Thiers nu scie cu-i se-i faca mai antaiu pe voia.

Asiá s'a intemplatu, că pre candu se desbateau propunerile comisiunei de treidieci, alésa pentru elaborarea unei constituutiuni, Thiers a aprobatu o lege, care suprimá independentia orasului Lyon, supunendu autoritatile sale comunale prefectului. Acésta produse mare iritatiune intre republicanii. Unu deputatu din steng'a combatendu cu-o expresiune aspra mesur'a amintita, fù intreruptu de catra unulu din drépt'a cu strigarea „acésta este o impertinentia.“ Presiedintele adunarei Grévy 'lu chiamà la ordine, déca deputatulu 'si sustienù asertiunea intre aplausele dreptei. Atunci Grévy si-a datu demissiunea. Elu fù realesu in 2 Aprile 1873 inse numai cu 13 voturi majoritate, de aceea remase pe lenga decisiunea s'a. Monarchistulu Buffet, care fù alesu in loculu lui, totu cu-o majoritate neinsemnata, nu s'a sfisit inse de a primi insarcinarea adunarei. Acésta alegere fù prim'a isbanda a monarchistilor, cari castigau terenu in mesur'a aceea, in care crescea nemultiamirea radicalilor. Presiedintele 'si schimbă ministrii, déca tóte aceste nu i-au mai potutu ajută si in 23 Maiu 1873, doue luni dupa ce adunarea nationala declarase,

că Thiers a binemeritatu de patria, inchiajandu convintiunea cu Germania, dupa care acésta se obligá a'si retrage pénă la 5 Sept. 1873 tóte ostirile din Franția, aceea-si adunare a primitu unu votu de neincredere in contra lui Thiers si a guvernului. Acésta 'lu silí pe Thiers se demissiune. Inca in nótpea acelei-dile pe la 11 óre monachistii au alesu, in contra protestului republicanilor, cari parasira adunarea, cu 390 voturi in contra la unulu, care l'a capetatu Grévy, pe maresialulu Mac-Mahon de presiedinte. La miediul noptii merse o deputatiune la maresialulu spre ai anuntiá alegerea si se intórse cu scirea, că maresialul e gat'a se asculte de vointi'a natiunei.

Maresialulu-presiedinte a declaratu in primulu seu mesagiú, că va ingrijii pentru restabilirea „ordinei“, ceea-ce in ochii monarchistilor era identic cu restabilirea monarchiei. Mac Mahon cu ministrulu seu Broglie au si pusu tóte in miscare spre a realizá planurile acestor'a. Pentru a se asigurá inainte pe mai multi ani de guvernulu tierii, ei votara la 19 Novembre 1874 septennatulu, adeca o durata de siepte ani neconditiunata a domniei adictului loru maresialu-presiedinte. Tóte planurile loru inse lovindu-se de stanc'a rivalitatii d'intre partidele monachiste si de aceea a moderatiunei exemplare cu care se portau partidele republicane, se nimicira. In tómna anului 1877 monarchistii isi incercara inca odata noroculu cu Mac Mahon indemnandulu a numi unu ministeriu reactionariu si a se pune in oposițiune cu camer'a. Atunci Gambetta striga in camera: „Vomu vedé cine domnesce in Franția vointi'a poporului său unu singuru omu!“ Acésta apostrofa energica a spariatu pe Mac Mahon si l'a facutu se dica catra Dufaure: „Jertfescu totu, numai se facemu pace!“ Si pace s'a si facutu, déca era numai o pace silita, Mac Mahon nu era omul republicanilor. Alegerile senatoriale dela 5 Ianuarie anulu curentu esindu in favorulu republicanilor au delaturatu si ultimulu spriginu ce'lui mai avé Mac Mahon in senatu. Asia escandu-se intre elu si intre majoritatea parlamentara o divergentia de opiniuni in aplicarea legei militare, Mac Mahon a preferit a se duce de buna voia acuma, că se se pôta dice, că a repasit din cauza, că a aperatu interesele conservative ale armatei.

Votulu singuraticu pe care l'a capetatu Grévy in nótpea dela 23 Maiu 1873 a fostu de insemnate profetica. Alaltaeri Congressulu (camer'a si senatulu la unu locu) a alesu cu 563 din 670 voturi de presiedinte alu republicei francese pentru unu timpn de siepte ani, pe acelu Grévy, care intr'aceea devenise érasi presiedinte alu camerei. Ce mare diferența intre acésta alegere si aceea de acuma cinci ani. Pentru prim'a óra republic'a noua a Franției are unu presiedinte, care a fostu si este cu trupu si cu sufletu republicanu. Este că si o complectare a victoriei republicanismului, că camer'a francesa a alesu in loculu lui Grévy cu mare majoritate pe Gambetta de presiedinte alu seu.

Thiers este resbunat. Dorint'a lui s'a implinitu. Multiamita tactului si moderatiunei lui Gambetta republic'a conservativa se pôte privi că definitiv constituita. Luptele pentru republica au incetatu si acuma voru incepe luptele in sinulu republicei. Radicalii se si forméza in colone de bataie. Reesiv'a Franci'a invingétore si din asta lupte? Amicili ei adeverati trebuie se-i dorésca acésta.

Armat'a francesa si Republic'a.

Unu articulu de fondu a diuariului „Pester Lloyd“ din 30 Ianuarie c. vorbindu despre intenționea lui Mac-Mahon de a demissioná, dice intre altele:

„Maresialulu Mac Mahon amenintia, că-'si da dimissiunea din postulu de presiedinte alu republicei déca apoi tocmai dimissiunea acésta ar' fi unu semnu reu pentru republica, déca elu si-ar' da-o dintrunu motivu, care i-ar' castigá simpatiile ar-

matei, éra republicei i-le-ar' instainá mai multu, că mai inainte. Lucrul, despre care se tractéza, este urmatoriul: Legea militară francesa dice espresu, că unu comandantu de corpul pôte se tienă o comanda celu multu trei ani de dile. In casu, candu ar' recere interesele adeverate ale servitiului, concede legea abateri. Acésta lege pretindu republicanii se o véda executata, mai antaiu, pentru că se depareze pe reactionarii comandanti din posturile loru, si apoi, pentru că unii dintre ei in posturile, in cari i-a pusu legea, au devenit adeverati factori cu potere politica, pe candu nu se scie, in catu au nisuitu si incatu au fostu in stare generalii acesti politici, de a promové caus'a reformei armatei. Partisanii maresialului Mac Mahon dicu inse, că chiaru in interesulu servitiulu este bine, că conducerea suprema a corpurilor se fia stabila, că-ci un'a din garantiele successului este, că comandantulu se cunoscă bine tóte persoanele corpului. Suntemu de parere, că Mac Mahonistii din partea loru militara au dreptu, déca totu asia au si republicanii dreptu din punctul loru de vedere politicu.

De cestiunea acésta militara, cumu se vede, se tiene Mac Mahon acuma, că scaiulu, că nici lui nui place, că pe la finea anului acestuia se fia pusu in pensiune, fara nici o ceremonia, ci mai bucurosu va voi se cada jertf'a unei actiuni indrepitate in contr'a elementelor conservative in armata. Ar' fi mai puçinu tactu politicu din partea republicanilor, déca ar' face pe Mac Mahonu se repasiésca din asfeliu de causa. Cestiunea armatei, care mai curendu său mai tardiu va decide despre existint'a republicei, va ajunge prin aceea intr'unu stadiu periculosu. că se presupune chiaru cu siguranția, că comandantii cei noi nu voru fi mai devoti republicei, decatu cei de inainte. Acésta antipathia a armatei catra republicani este fenomenul celu mai insemnatu alu vietii publice din Franția. Republic'a a castigatu tóte cercurile pentru sine, clas'a cea mai numerosa: tieranii; clas'a cea mai usiora de mînte; lucratorii; clas'a cea mai fricosa: cetatianii cei mici; clas'a cea mai nemultiamita: clas'a mediulocii invetiata, toti fura castigati prin poterea resultatelor si a lealitatii patriotice, a republicei — déca armat'a nu! Si totusi republic'a a lucratu pénă acuma inteleptiesce si generosu fața de armata. Inteleptiesce a lucratu, candu a facutu din armat'a oficiala, o armata a poporului, care negresit u trebuie se primésca in sine mai multe elemente democratice, generosu, candu a inmultit, maritu si asiguratu salariele oficierilor, pensiunile si alte avantagie ale suboficierilor. Tóte mesurile, cate s'au promis de siepte ani in favorulu armatei, le au incuviintiatu republicanii. Tóte, cate le-a facutu republic'a pentru binele armatei pénă acum'a inse n'au ajutat mai nimic'a, si desi armat'a de astazi nu se pote asemena cu cea dela 1871, totusi potemu dice, că ea este cu multu mai simpatica catra ori-care pretendentu, decatu catra republica. O armata a poporului in inteleisu democraticu nu esista nicairi. In Prussi'a, tocmai in acea tiéra, care a realizat mai antaiu ide'a armarei generale, e despartita „armat'a poporului“ printr'unu abisul cumplitu de catra poporu. In Franția n'a remasu nimica din traditiunea armatelor nemoritorie ale republicei celei mari si armat'a de mai inainte, că si cea actuala n'a simtitu pote rusinea imperatiei atatu de amaru că binefacerile republicei. Armat'a poporului forméza o idea, care s'a inventat spre a transporta predilectionile militare, cari odiniora erau numai proprietatea si caracteristic'a regilor, asupra poporului si asupr'a representantilor sei. O armata a poporului (democratica) in actiune si in spiritu nu esista ince astazi nicairi, si pote, că va esista numai in acea lume mai buna, pe care n'a vediut'o nici nu-o va vedé nici unulu din cei ce traiesc....“

Voci asupra projectului de maghiarisare alu d-lorū Tisza-Trefort.

Unu invetiatoriu romanu publica in „Telegrafu Român” relativu la projectul de maghiarisare alu scoliloru nemaghiare unu articulu, din care estragemu si noi partile mai esentiale :

„Scopulu aretat uaevea ne dovedesce de nou, că maghiarii sunt rei cunoscetori in materia de psichologia si pedagogia, ér’ scopulu mascatu ne dovedesce, că ei sunt totu asiá de rei cunoscetori in materia de istoria si politica. Succesele momentane, dobendite de ei pénă acumu pe terenul politicu, fiindu numai succese parute, nu inse adeverate si durabile, nu desmintiescu adeverulu celoru afirmate.

„Rei psichologi sunt maghiarii nostri, déca cu o ne pasare suverana, nebaganu in séma legile naturale ale desvoltarii spiritului individualu si alu poporului, credu, că voru poté trage o dunga preste acestea legi eterne spre a impune prin fortia cetatianiloru nemaghiari iubirea si aplecare spre limb’ a loru maghiara; vieti’ a simtiemintelor este tocmai acea parte a vietiei spirituali, asupr’ a carei mai puçina influintia poti castigá prin fortia. Si la individu că si la popore simtiemintele de iubire si aplecare unulu spre altulu se potu cultivá numai prin o portare cu iubire, care crutia legitimele aspiratiuni ale acelui’ a, asupr’ a carui voimu se dobendimur óre-care influintia. Cumu-că portarea maghiariloru facia de noi nu a portatu si nu porta acestu criteriu, ci din contra criteriulu urei si dusmaniei, cine o va poté negá, care a privit cu ochii deschisi modulu, cumu au pusu ei in lucrare legea despre egal’ a indreptare a nationalitatiloru din Ungari’ a, si modulu cumu au respectatui ei autonomia bisericei nostra garantate prin lege ?

„Pe catu de rei psichologi sunt confiatii nostri maghiari, totu atatu de rei pedagogi sunt, cu tóte, că ei facu fórtie multu svonu cu progressele dobendite de ei pe campulu instructiunei publice. Nu totu ce stralucesce e auru, si adeveratulu progressu in cultura nu consista numai in numerulu relatiunei mari a copiilor ce ambla la scóla si sciu puçinu ceti si scrie, ci mai cu séma in inmultirea fondului de idei senatose si de cùnoscintie folositore in capetele aceloru copii, fiitori cetatiani ai statului. Acei, cari au avutu ocasiune a cùnoscce elevi dela diferite institute, se voru fi convinsu, că in timpulu erei nostre constitutionale ungare, tocmai elevii dela institutele de statu nu rangieza intre cei dintai, pentru că la aceste institute pare a se cautá multu pré multu la ide’ a maghiarismului, si numai in lini’ a dou’ la scopulu adeveratu alu institutelor de invetimentu. Midiuloculu celu mai pròspetu, alesu de maghiari, pentru respandirea culturei prin introducerea limbei maghiare că obligatòre in tóte scólele poporale ne ilustréza de nou acestu faptu. Pentru realizarea dorintiei loru de predilectiune ei jertfescu binele si progressulu comunu. Că-ci ce pote fi alt’ a decatu o impedecare a imbogatirei fondului de cùnoscintie folositore la copii, o impedecare a progressului, candu fratii maghiari voru se céra prin lege că copiii de tieranu in 4—6 ani, catu petrecu in scóla poporala, se invetie atat’ maghiarese, in catu se pótă ceti si scrie, va se dica, se scie bine acést’ a limba ? Pentru a ajunge la perfectiunea ceruta de project se intielege, că este neaperatu de lipsa a se inmulti in mesura neproportianata órele de limb’ a maghiara si a se reduce órele menite pentru celealte obiecte.

„Cugetandu la scólele cele multe satesci, unde din cau’ a lipselor celoru nenumerante ale poporatiunei nu se pote tiené scóla decatu numai éru’ a séu numai inainte de amédiu, trebuie se marturisim, că prin faimosulu project alu regimului nostru, pucinele óre, menite pentru imbogatirea fondului de cùnoscintie folositore, se voru reduce intr’atatu, incatul elevii aceloru scóle, dupa-ce voru esí dintr’ensele, nu se voru alege cu alt’ a, decatu cu nesce pene maghiare, sub invelisiulu caror’ a va stá ascunsa ignorantia’ cea mai deplorabila. La aceste trebuie se mai adaugemu inca si alta impregiurare; invetierea unei limbi straine, numai atunci se pote face cu óre-care succesu, candu cineva cùnoscce de ajunsu limb’ a sa materna; cumu voru invetiá ince elevii nemaghiari ai scóeloru satesci limb’ a maghiara, că se o pótă ceti si scrie bine, candu ei in timpulu celu scurtu de 4—6 ani abia sunt in stare se-si invetie de ajunsu limb’ a loru materna ! Barbatii de scóla ai altoru natiuni se plangu si cu dreptu cuventu, de incarcarea prea mare a scolarilor cu multele obiecte de invetimentu, si cauta cali si mediuloc spre a usiorá sarcin’ a cea pré grea pentru umerii cei slabii ai copiilor fragedi de 8—14 ani; la noi e lucru intorsu.

„Ce le pasa maghiariloru de psichologi’ a rationala, de pedagogi’ a moderna; ei sciu un’ a: limb’ a maghiara mai presus de tóte, dintr’altele apoi „pereat mundus”, numai se péra pe maghiaria si tóte sunt bune; cultur’ a adeverata a cetatianiloru statului, o cultura, dela care chiaru statul ar’ trage folosulu celu mai mare, pentru ei este lucrul de a dou’ mana, facia cu visulu loru de predilectiune: maghiarisare.

„Rei psichologi si rei pedagogi, dér’ si rei politici sunt

fratii nostri maghiari. Ei cugeta se pregatescă prin astfelu de mediuloc spre desperata calea spre absorbirea nationalitatii loru nemaghiare din Ungari’ a dér’ : „Vana sine viribus ira”. In orbi’ a loru ei uita chiaru de preceptulu intemeatoriu statului ungurescu, care a disu memorabilele cuvinte: „unius linguae imperium imbecille”, uita de chiaru trecutulu loru propriu, care este caracterisatu prin lupte continue pentru conservarea nationalitatii si limbei loru amenintiate in esistenta prin limb’ a latina si germana. Precum tendentiele acèle de desnationalisare au adunat upe maghiari in giurul paladiului nationalitatii si limbei loru, asiá si pe noi ne va aduná tendentia de maghiarisare cu atatu mai mare ardóre in giurul paladiului limbei si nationalitatiei nostra amenintiate, si resultatulu a buna séma nu va fi la noi altulu, de cumu a fostu elu la maghiari. Neadeverulu si lucrarea in contr’ a legiloru naturei totdeaun’ a s’au resbunatu si se va resbuná fora indoiala si in contra acelor’ a, cari binele si progressulu tierei intregi, lu jertfescu unei idei reu intelese: natiunei maghiare de statu....

„Cu catu va fi mai mare incercarea, cu atatu mai mare va fi alipirea nostra catra limb’ a si nationalitatea amenintata si ce n’ a succesi altoru popore multu mai inainte in cultura, de siguru nu va succede nici maghiariloru in secolulu nostru, numitu cu dreptu cuventu alu egalei indreptatari alu libertatii, alu nationalitatii. Pote, că regimulu nostru „constitutional” in punerea in lucrare a legei votate de dieta se ne marginésca si mai multu puçinu, ce ni’lu mai lasa tecstulu legii, pote se ne scota chiaru cu vatemarea legei pentru autonomia nostra confessionala si se ne introduca invetiatori straini, — unu unghiu totu ne mai remane, unde nu va strabate nici o potere lumésca — anima nostra. Aici vomu conservá pénă la timuri mai favorable sant’ a scânteia a iubirei de limb’ a nostra nationala. Si in tóte incercarile ne vomu mangaiá cu barbulu epocei de renascere alu germaniloru cu Arndt, care dice: „Der Gott, der Eisen wachsen liess, der wollte keine Knechte” si aplicandu aceste la impregiurarile nostra vomu dice noi: „Dumnedieulu, care a datu poporuloru Ungariei diferite limbi, diferite nationalitatati, de siguru nu voiesce, că limb’ a nostra, nationalitatea nostra se devina sclava limbei si nationalitatiei maghiare.”

Budapest’ a, 25 Ianuariu st. n. 1879.

(Suvenirea repausatei d-ne Ecaterin’ a Mocioni. Parastasulu celebrat upe biseric’ a romana Memori’ a repausatei celebrata de junimea si colon’ a romana din Budapest’ a)

Astadi la prim’ a aniversare dela regretat’ a mórtei a matrónei romane Ecaterin’ a Mocioni de Foeni s’ a celebrat upe biseric’ a greco-romana de aici unu parastasu pomposu. Serviciulu divinu fu condus de preotulu archimandritu, avendu de asistenti doi parochi. Inteligenti’ a de aici, junimea studiósă dela tóte facultatile, multi barbati chiaru si din provincia, veniti pentru acestu scopu, impreuna cu unu publicu numerosu strainu, au fostu de facia la acésta serbare. Familia si dintre membrii acestei, cei doi fii ai repausatei, Alessandru si Eugeniu de Mocioni, fusera intempinati de intregu publiculu, ce erá de facia, cu simtiemintele cele mai jalmice pentru multu regretat’ a mama si matróna romana. Chorulu vocalu, ce cantá ariele cele mai frumosé si totu-odata mai jalmice, storcea din pieptulu fia-carui individu unu „In veci amintirea Ei !” Dupa datin’ a vechia crestinésca s’au impartit lumini de céra, si mila seraciloru in abundantia. La 11 óre din dì serviciulu divinu se termina, si se incepù o alta festivitate comemorativa, arangiată de junii studiosi stipendisti ai ilustrei familii de Mocioni in sal’ a dela „Hotel-National”.

Publiculu numerosu, dame si domni, cati erau presinti in biserică, venira si la acést’ a serbare a juniloru stipendisti. Dintre membrii jalmicei familie erau presinti d. Alessandru si Eugeniu Mocioni. Conformatu programei comunicate si prin diuarie festivitatea s’ a esecutat’ esactu. Biografi’ a repausatei si o schitia interesanta a familiei Mocionesciloru produsera efectu mare. In secolulu alu XVI-lea, dise tinerulu dissertatione, stramosulu familiei Mocioni veni din provinci’ a estrema resartena romana, din Macedonia, cu multe alte familii romane, peste muntii Balcaniloru, si se asiediara in monarhia nostra, pentru a-si pastrá limb’ a si religiunea de brutalitatea turcesca. Mocionestii asiediati in imperiulu austriacu au sustinutu dese si strinse relatiuni cu rudele din patri’ a strabuna; sub stégulu crestinu alu imperatiei nostra au luptat cu arm’ a in contra navalirilor turcesci, si pentru portarea loru brava sub ducele Eugeniu de Savoya au primitu dela imperatru nobilimea cu predictatulu de Foeni. Acestu actu de nobilime fu intarit upe recunoscutu in mai multe ronduri si de urmatorii monarchi. Prin barbatia loru si caracterulu firmu adausera la avereia adusa cu sine multe alte avutii; si mosiile mocioniane se estinsera dela Banatulu temisianu prin Bihari’ a pénă la

Debretinu, de aici spre nordulu Ungariei pénă la Miscoltz, spre Pest’ a si Vien’ a. Sub hierarchii serbésca membrui familiei de Mocioni luptara in primulu locu pentru castigarea autonomiei bisericesci si a limbei nationali romane; ér’ dela 1840 incóce totu, ce s’ a facutu pentru romani, este ajunsu prin initiativa seu prin conlucrare acestei familie. In specialu repausat’ a Catarin’ Mocioni era modelu de pietate crestinésca, virtute femeiesca, că mama, soția si propagatòre pentru simtiulu de iubire a totu ce e romanu, nobilu si maretui. Ea era isvorul nescat upe ajutorarea celoru seraci si lipsiti, sprinjulu tuturor institutiunilor culturali romane. Anim’ a ei batea cu a romaniloru in bine si in reu; mangaiá, imbarbatá, indreptá pe toti, cati erau in atingere mai de aprópe cu ea. Si in urma murí cu aceea consolare sufletescă, că vedid reinaltiarea onorei romane, a stegului stramosiescu biruitoriu asupra turciloru, a inimiciloru seculari ai creștinatii si neamului seu.

Catu lucrara, asudara si staruira membrui incarunti astadi din acésta familia pe la curtea din Vien’ a si guvernele tierii pentru castigarea drepturilor natiunei romane, fara nici unu interesu particularu, de catu acelu alu natiunei intregi, spuse tinerulu dissertante cu date positive si cu eloçintia rara. Din avut’ a privata chiaru in cursulu de multe decenii sacrificara multe sute mii de fl. Infintiara celu d’antaiu diuariu, care prin partile Banatului redeșteptă simtiulu sacru, dér’ amortit, de natiune si patria. O multime de juni, cari astadi occupa posturi inseminate in societatea romanesca, luati din opinc’ a tieranésca si cu ajutoriulu familiei de Mocioni terminara studiile gimnasiali si universitari, fara a cere dela ei cea mai mica recompensa, nici chiaru ceea a recunoscintie. Nume mai bine de catu Mocionescii nu pricepura invetiator’ a marelui Cichindélu: „Minte, minte marita natiua romanésca, carte si cultura, si inaintea t’ a nu va stá alta natia pe pamantu !”

Candu oratorulu reflectă, că plangemu cu totii perdere mamei si matrónei romane, dér’ ni’ au remasu dreptu mostenire eruditii sei fii si romani, Alessandru si Eugeniu: publiculu erupse in acclamatiuni de sympathia si vivate pentru acesti eredi demui.

Poesia d-lui Iosif Vulcau „La mórtea d-nei Ecaterin’ a de Mocioni”, declamata de unu altu teneru, a produs unu efectu adencu in animele tuturor; femeile isi-stergeau lacrimile de pe façă a loru rumena. Festivitatea se termina cu unu cantecu demnu de repausat’ a cu cel’ a alu „ginte la tine” esecutat’ de corulu junimei. Astfelu colonia nostra din Budapest’ a si-a sciu areta unanimu simtiemintulu seu de perpetua amintire pentru repausat’ a si de iubire pentru ilustr’ a nostra familia romana a Mocionesciloru.

I. D.

Beiusiu, 26 Ianuarie n. 1879.

Pré stimata redactiune ! Ne sta inaintea ochiloru unu casu, care in semnu de recunoscintia merita a se aduce la cùnoscintia publica. D. Ioane Popu cetatianu din Beiusiu — inainte de 1878 oficialu in domininlu episcopescu de aici — morindu in lun’ a lui Novembre 1878, pentru că era veduvu, si n’ avea decatu numai successori laterali in persóna fratelui seu si a prunciloru acestuia că nepotu si nepota, pre candu dispunea de o propria casa, via, pamenturi estravilane, bani in obligatiuni, si vite, cu totulu in pretiu aprópe la douadieci de mii fl. — a testat’ in testamentulu scrisu si subscrisu de densulu una mii adeca 1000 fl. seminariului romanu gr. cat. din Oradea-mare accentuandu, că in acestu institutu a fostu educat. Cas’ a sa din Beiusiu cu tóte aparteniente, cu gradin’ a intravilana, si cu pamentulu estravilanu de 12 cubule (galete), care se afla langa gradin’ a intravilana a testat’ Gimnasiul din Beiusiu, asia, că cas’ a, gradin’ a intravilana si pamenturile estravilane se se dé de locuintia si folosire unui dintre professorii gimnasiali, avendu acesta a solvi 300 fl. arenda anuala; era din suma acést’ a 200 fl. se fia distribuiti la patru studenți mai scapatati de religiunea gr. cat., 50 fl. se se solvésca pentru misse, si 50 fl. se se intrebuinteze spre repararea casei. A mai testat’ inca la bisericile gr. or., rom. cat. si ref. 150 fl., afara de acestea seraciloru din locu 100 fl. Fratei lui seu i-a testat’ pamenturile dela Pocola, 2 boi, 2 vaci si 800 fl. Era celealte averi: via, pamenturi estravilane peste 50 de jugere, bani in obligatiuni aprópe la 7000 fl. si averi miscatorie

lea testatu nepotului seu, avendu acest'a a escontentá legalele baneesci.

Acestu testamentu in intielesulu legiloru asternandu-se la judecatori'a reg. indată după mortea testatorului pentru publicare, numai decatu s'a si publicatu si acceptatu de toti interesatii, prin urmare noi combinamu, că pertractarea lasamentului inca are a se efectui fora amanare, si că gimnasiulu va deveni in proprietatea si posessiunea averei testate. Combinatiunea publica inse nu s'a realizat pêna astazi — ba unii au plamaditu alta combinatiune; nepotulu reposatalui, care după escontentarea legatelor devine la o avere de 10—12,000 fl. are intentiune a-si tiené siesi avereia testata gimnasiului si a escontentá gimnasiulu cu 4500 fl. in bani gat'a.*

Façia cu astfelii de intentiuni amu avé a ne espune multe pareri, inse că ómeni seriosi ce suntemu, acumu odata inca mai remanemu in rezervă, si numai atata atingemu, că aceia, carii suntu competinti a sustiné interessulu Gimnasiului, se aiba curagiu si caracteru a nu fi sedusi de pe calea deobligamentului moralu. Acei competinti isi facu naluca, că neacceptanlu Gimnasiulu sum'a oferita in bani-nepotulu reposatalui de mai susu va cugetá a atacá testamentulu. Ast'a densulu o pôte face, pentru că calea de processu sta deschisa, inse o va face fara resultat, pentru că reposatulu intentiunea s'a descrisa in testamentu, si-a esprimat'o si inaintea martorilor, cari voru marturisi adeverulu in casulu pretinsu. Testamentulu in intielesulu legiloru nici nu se pote atacá de densulu, pêna ce traieste tatalu seu. Inse elu testamentulu nu 'lu va atacá, astfelii de intentiune elu nu pote nutri. Că crestinu adeveratu cugetandu la simtiulu religionariu alu Unchiului seu, nu va poté avé simtiu si disconsidera si vatamá intentiunea acelui, care ia creatu o positiune asia favorabila. Avemu dreptu alu face si atentu, că se nu se compromita a mai alergá după sfaturi la ómeni de aceia, cari sunt pronuntati dusmani — si mari renegati romani — si carii se bucura a aflá ocasiunea spre a intreprinde ori-ce pote si unuia si altuia se produca scadiementu. Apoi cine a fostu reposatulu? A fostu acela, pe care l'a adusu apostolulu S. Vulcanu in dominiulu Beiuisului, a fostu uniculu dintre toti oficialii dominiali, care nu s'a renegatu, si cu anim'a romana si-a adusu aminte de instituturile, cari revérza lumina, si respandescu ce e bunu si frumosu. Asia nepotulu si successorii densului suplinescu si puna in valore intentiunea reposatului, atunci densii potu fi convinsi, că-si voru castigá respectu inaintea ómenilor, mangaierea animei si fericirea vecinica. Eara noi si acuma strigam cu tota pietatea: Sei fia tieren'a usiora si memori'a eterna!

Cunctatoru.

Cium'a asiatica.

II. Ne amu fostu pusu intrebarea: Care este caus'a epidemieloru? Inainte de a respunde la acésta intrebare, observamu, că epidemi'a se imparte in contagiósa si necontagiósa. Urmatoriulu exemplu pote destinge si ilustrá mai bine acésta impartire, pe care o face sciint'a: Unu catharu bronchiale (Bronchita) pote fi epidemicu fora de a fi contagiosu, adeca fora de a avé proprietatea de a se transplantá dela o persoá la alta, si atunci caus'a zace in temperatura, in aeru. Varsatulu, Typhusulu, Choler'a, Cium'a etc. inca sunt epidemice, d'er' aceste au proprietatea de a se transplantá dela o persoá la alt'a, si din ast'a causa sciint'a le numesce morburi epidemicu-contagióse. Asiadér' caus'a epidemiie in directiunea aretata este — contagiulu! Si ce este contagiulu? veti intrebá! Este greu de a satisface acestei intrebari, cu a carei resolvire sciintiele naturali si in specie medicin'a, că mai multu interessata, se occupa de mii de ani. Grecii si romanii, pote sub influenti'a religiunei loru poetice, personificau contagiulu, aveau unu geniu epidemicu. In evulu mediu genii medicali ai acelui tempu puneau caus'a epidemieloru contagióse in miasme, adeca in gasuri produse prin discomponeri organice (putredire). Totu pe terenulu miasmeloru este si lupt'a prensanta, numai unii nu dau contagiului forma gazósa, ci 'lu personifica érasi, d'er' spre distingere de onorabilii colegi antici, i dau form'a unui organismu atat'a de micu, in catu cunoscint'a mai de aproape cu elu numai c'unu bunu microscopu se pote face. Si inca si pe acestu terenu este lupta, că-ci unii punu contagiulu in lumea animalica, ér' altii in lumea plantelor, atribuindu acestui individu misteriosu o viétia tare, potere multa de

resistintia facia de acide si base, cari au fortie destructive. A intrá mai in detailu in cestiunea acésta, nu este locu aci, nici nu ar' fi rentabilu, că-ci de presentu inca „ostile stau facia in facia“ batalia surge. Candu sciint'a va serbá diu'a acea mare, in care numai va cunóisce pe inimicu, atunci se va bucurá omenimea, că-ci armele, cu cari se va poté invinge totalu, voru fi iute descoperite. Este mare arsenalulu sciintiei!

Teori'a miasmeloru trebuie se cada, din cause, pe cari si laiculu acumu usioru le pote intielege, că-ci concentrarea gasurilor contagióse este supusa modificarei si acolo, unde se nascu si in calea loru si prin acésta modificare continua ar' trebuie se scada si fort'a contagiului, si chiaru de nu ar' scadé ar' trebuí se stinga pe ori si ce muritoriu in calei, ce, multiamita ceriului nu se intempla! Atunci ar' trebuí, că calea celei mai sigure infecțiuni se fia directa dela persoá la persoá, unu lucru, pe care inca si in evulu mediu ilu puneau la indoiéla. Ba inca de pe timpulu celei mai complete epidemii, a Ciumei lui Iustinianu, ne spuan doi medici Procopius si Euagarius, că medicii si ingrigitorii ciumitilor nu moreau atatu de tare, că acele persoáne, cari de frica se separasera cu totulu. Parerea celor mai multi este, că contagiulu epidemicu de organismu forte micu, care nascendu-se din descomponeri organice, se redica in aeru, 'lu duce ventulu, se asiedia pe obiecte, vine in contactu intimu prin respiratiune ori pe alta cale cu organismulu nostru, si aci 'si incepe funest'a lucrare, a careia finitu este mórtdea! Aceea că leaganulu contagiului epidemicu este descomponerea organica, se pote constata si prin fapte, exemplu ne este, că Egipetulu prin ordinulu severu alu lui Ali-pasi'a că se se ingrópe cadavrele fù scutit multu timpu de ciuma, care in acele locuri era mai endemica (locala). In securtu 'mi permitu a face cunoscuta si teori'a renumitului professoru Pettenkoffer despre nascerea si reslatirea contagiului, care dice, că „scaderea si urcarea apei subterane (adeca bassenurile si vinele de apa de sub pamantul este caus'a epidemieloru, admitendu inse descomponerile organice tocmai in acele bassenuri si vine. Nu intramu inse mai afundu in labirintulu acest'a, ca-ci firulu Ariadnei inca nu este torsu deplinu!“

Asiadér' contagiulu este caus'a tuturor epidemielor perniciose, si fiindu că este necontestabilu vechiulu proverbiu, că: „din dracu dracu se nasce“, asia trebuie se fia diferite contagiile pentru diferitele morburi epidemicu-contagióse, va se dica: altulu pentru tiphus, altulu pentru cholera, altulu pentru cium'a asiatica etc.

La unele morburi contagióse, fia epidemicice ori nu, contagiulu este ficsatu in sange, puroiu etc. si atunci sciint'a vorbesce de unu contagiul ficsu. S'au aflatu medici curiosi, cari si-au espusu trupulu propriu si pentru a face astfelii de experimente de siguru pericolose, chiaru si la cium'a asiatica. Asiá mediculu francesu Bùlارد, d'er' resultate positive nu a potutu aflá. Ar' trage omenimea mare folosu din o astfelii de constatare, că-ci sciutu este, că si cium'a asiatica da imunitate celui ce sufere de ea, adeca nu se prinde de celu ce a avut'o odata, si atunci prin oltuire, că la versatu, ne amu poté incatuv'a apera de ea.

Amicii contagiului Ciuméi, adeca corporile, in a caroru societate se afla ea mai bine, se transporta mai departe si mai siguru, sunt corporile cu ecuivalente incatva hygroskopice, precum: Lan'a, pielea, canep'a, bumbaculu, matas'a, mai puçinu metalele, lemnulu si harthi'a. Anotimpurile nu au mare influentia asupra-i, numai caldur'a umeda ajuta in gradu mare reslatirea ei (dupa Liebermeister). Dispositi'a individuala de a fi infectat de Ciuma crescere prin tota causele, cari produc o slabire a corpului, precum boala, lucruri grele, traiu reu si prin frica etc. Locuinte murdari, case locuite de multe persoáne, scunde, cu ferestri micutie, cuartire de ale saraciei, sunt tare periclitante prin Ciuma. Aci e loculu, unde Higien'a ar' poté multu reformá, prin aplicarea unei politie sanitare energice, care la noi este puçinu cunoscuta in statu, mai puçinu in comuna. Numai Marte se cultiva cu placere — „fin' all' ultimo sospiro“! Dér' va veni diu'a odata, candu si drepturile Higeici nu voru fi neglese, si atunci acésta dieitia binefacatore nu va fi oprita de a se areta pretotindinea, unde este dorita, 'si va poté pune man'a ei vindecatore pretotindinea in ranele fisice ale societatii omenesci, va reformá cas'a, mas'a, vestimentele ómenilor, si tota le va sci folosi numai pentru intarirea vietiei.

Nici unu morbu cunoscutu pêna acumu (epi-

demicu) nu are o mortalitate atatu de mare, că Cium'a asiatica. Acésta trece de blanda, candu moru numai 60 percente din cei bolnavi; mortalitatea ei se urca pêna la 80, ba si pêna la 90 de percente! Durata in cibatui unei, adeca: tempulu catu sta contagiulu in corpulu omenescu, pêna candu incepe de a-si manifesta presentia lui, este dela 2—7 dile, d'er' candu epidem'a este in flóre, scade la cateva ore. Despre simptomele Ciui mei si despre mediul cele de aperare in contra-vom vorbi intr'unu articulu finalu. —n.—

Cestiunea jidaniilor in România.

Sub acestu titlu reproducem urmatoriulu articulu după „La République française“ dela 21 Ianuariu:

„Recunoscerea Romaniei că principatu independinte depinde adi de solutiunea unei cestiuni prejudiciare, cestiunea israelita. Cererilor de recunoscere formulate de cabinetul romanu, guvernele Francie si Italiei respundu, că executarea trebuie se fia simultana a celor doua clause ale tractatului dela Berlinu, care proclama independinta Romaniei si principiul libertatii religiose pentru acestu principatu. Noi gasim cererea ast'a pré legitima si pré onorabila; guvernul romanu nu va face manifeste drepturile principatului la independentia, voindu a inchide pe supusii sei israeliti intr'unu felu de tiarcu politicu; si de vreme ce chiaru Turci'a a recunoscutu de atat'a timpu egalitatea complecta a cultelor, credem, că România nu trebuie se remana mai inderetu de vechi'a s'a suzerana. Inse, de si aplaudam aceste declaratiuni de principii ale articolilor 5, 35 si 44 ale tractatului de Berlinu, a caror initiativa a fostu unu titlu de onore pentru representantii republicei, noi nu voim că ei se apuce pe o cale, care nu este buna si că in numele acestui mare si nobilu lucru, libertatea religioasa se se incarce cu grea'a respundere a unei mésuri nedrepte. Asiadér' cestiunea israelita, asiá cumu esista in România, este o cestiune cu doua feje: este o cestiune religioasa, d'er' este si o cestiune de nationalitate.

„Numerulu israelitelor, locuindu pe teritoriulu Romaniei, a fostu in aceste din urma timpuri si pentru servitiulu unei cause rele, ecsageratu in modu considerabilu. S'a vorbitu de 4 si chiaru de 500,000 suflete, si d-lu Ellisée Reclus a comis gresiel'a de a primi acésta cifra cu totulu arbitraru. In adeveru, populatiunea israelita a principatului este dela 250 la 300,000 de suflete. Inse din acesti 300,000 de israeliti, care este numerulu exact alu israelitelor romani si care este acel'a alu israelitelor straini? Noi nu credem se fîmu pré de parte de adeveru, spunendu, că aprópe a trei'a parte din acésta populatiune israelita este straina, séu germana, séu austriaca, séu poloneza, séu russa. Si unu lucru, despre care amu voi se convingem pe de-partamentul nostru alu afacerilor straine, este, că nu cu dreptu pote se céra cabinetului din Bucuresci că se dé, foră deosebire de nationalitate, drepturi civile si politice tuturor israelitelor ce locuesc in România. A scôte din tiarculu loru politicu pe israeliti romani, adeca pe toti aceia, cari, nascuti in România séu naturalizati romani, dobândescu prin participarea loru la sarcini unu titlu formalu pentru a se bucurá de drepturi, este o opera buna si legitima. Inse a face se se concéda aceste drepturi unor straini, unor ómeni sustrasi dela ori-ce obligatiune civica, adeca cu alte cuvinte a face se se naturalizeze en bloc toti evreii germani, austriaci, poloni si russi, cari locuesc in România, si acésta sub numele de libertate religioasa, ar' fi o opera de rea politica, o isbire vatematória, adusa chiaru acestui principiu, pe care voiescu se'lui apere.

„De aci se vede, că trebuie se se facă o mare deosebire, si diplomatiu dela Congressu nu 'si-au datu nicidcumu bine sém'a despre situatiunea cea adeverata. Unii, că d. Waddington, d. de Saint Vallier, lordulu Salisbury, d. Corti si chiaru si principele de Bismarck, n'au voitul se védia de catu unu principiu: acel'a alu libertatii religiose, avendu de consecintia egalitatea civica si politica. Ceilalti, condusi de cancelariulu russu, n'au facutu de catu se reediteze in modu brutalu nu scimu ce urme miserabile ale urelor si netolerantielor din evulu mediu. Chiaru intr'o intrunire că cea dela Berlinu, acesti ómeni ai unui altu secolu trebueau se fia invinsi de acelu mare spiritu alu revolutiunei francesee, carui'a trebuie se se supuna chiaru aceia, cari 'lu combatu; si infrangerea loru a fostu un'a din satisfactiunile nostre. Dér' acumu, candu victoria a fostu reportata si candu principiul libertatii a triumfat, este vorba de a face se fia aplicatu in singur'a mesura, care este legitima, aceea a nationalitatii. A supune recunoscerea independintiei romane executarii articulului 44, este forte bine. Dér' se fia bine intielesu, că jidovii, pentru cari Francia, Anglia si Italia au reclamat egalitatea politica, sunt jidovii romani, er' nu jidovii straini, a caror simpla stabilire pe pamantul principatului nu poate in nici unu casu se constituie unu brevetu de nationalitate romana.“

*) Cas'a cu gradin'a si pamanturile testate se pretiuiesc peste 6000 fl. si arend'a anuala se poate ascurta cu 350 fl.

Diverse.

(Nunt'a de argintu a Maiestatilor u Loru.) In Vien'a catu si in Budapest'a se facu preparative mari pentru serbarea aniversarei a 25-a dela cununi'a Maiestatilor Loru, care va ave locu peste puçinu. Se dice, că cu ocasiunea acestei serbari Maiestatea S'a va dà o amnestie intinsa, pentru care scopu s'au si cerutu repórtele respective dela directorii prisorilor.

(Logodirea principelui mostenitoru Rudolf.) Se anuntiasi, că principalele mostenitoru Rudolf a mersu la Dresd'a in Sacsonia cu scopu de a-si alege la curtea de acolo o mirésa. „P. Lloyd“ ne spune acuma, că logodirea principelui Rudolf cu archiduces'a Antoanet'a de Sacsonia, fice marelui duce Ferdinand IV de Toscan'a, este iminenta. Archiduces'a Antoanet'a s'a nascutu in Florenti'a la 10 Ianuarie 1858, este asiadér de 21 de ani.

(Linie'a ferata Brasovu - Timisiu) este in stare de a se pune in circulatiune. Aceasta s'a constatat in 29 Ianuarie c. de catra inspecorulu superioru d. Bukovitz tramsu de catra inspectiunea generala reg. ung. a drumurilor ferate. Densulu impreuna cu toti membrii comisiunei a fostu multiamitit cu constructiunea si a constatat numai unele lipse mici spre completarea lucrurilor. Fiindu si lini'a Ploiesci-Campin'a inca mai de multu in stare de a circulá, remane inca numai line'a dela Timisiu pénă la Campin'a de complectat, ceea ce se spera, că se va face pénă in tóm'a anului acestui'a.

(Starea fondului de pensiune ungurescu pentru invetiatorii scóleloru poporale) este dupa cumu a comunicatul ministrului de culte si de instructiune, urmatórea! Pénă la finea anului erau se se plătesca la acestu fondu 1,348,828 florini; d'er' s'au platit si s'au petrecutu in catastihe 537,165 fl., afara de aceea au mai sositu, peste 200,000 fl., d'er' pénă acum'a s'au petrecutu numai in jurnalul. Pe la perceptoate se voru fi mai platit alte 200,000 fl., cari inca nu s'au tramsu, asia, că mai resulta o remansita de 300,000 fl. Sumele, cari intr'adeveru au intratu impreuna cu dobendile loru, forméza astadi unu fondu in valore nominala de 970,000 fl. in harthii de valore. — La fondulu acest'a au fostu siliti se contribuie toti invetiatorii dela scólele confessionale, macar'-că confessiunile au dreptulu de a-si administrá, regulá si conduce singure afacerile loru bisericesci si scolare, de cari se tiene si pensionarea invetiatorilor. Astadi contribuiescu toti invetiatorii dela scólele romanesci la fondulu acest'a de pensiune maghiaru, d'er' cei mai multi nu se voru bucurá de pensiune din cauza, că multi trece la alte carieri adeca se facu adi mane preoti si asia banii invetiatorilor romani din pung'a poporului romanu se intrebuinteza pentru invetiatori de nationalitate straina. Aceasta nu s'ar' fi intemplatu, déca organele superioare romane scolare ar' fi ingrijit, că se fundeze pe la consistorii fonduri de pensiune pentru toti invetiatorii inainte de ce a infinitat guvernulu acésta lege nefavorabila. De si-ar' fi facutu confessiunile romane fonduri generale de pensiune, atunci, candu demissiunea unu invetiatoru, ceea ce se intempla desu, contributiunile ar' remané pentru invetiatorii romani, prin urmare totu in folosulu natiunei nostre.

(Balu.) In 9 Februarie a. c. st. n. se va arangia in Gherla in redout'a orasului unu balu in favorulu bisericei greco-catolice din Gherla. Ofertele binevoitoare se voru cuita pe calea diauristica.

(Opera romana.) In curendu publiculu bucuresceanu va ave placut'a ocasiune a vedé reprezentandu-se pe scen'a teatrului nationalu o piesa musicala romana in 3 acte, anume „Vérfulu cu doru“, compusa de d-lu Lubici, professoru de piano si pianistu alu Altetiei Sale Regale Principesei Domnitoré. Subiectul acestei piese este luat dintr'o legenda din muntii Sinai'a. Music'a se pote considera, că romana, că-ci s'a luat dreptu basa caracterulu romanu. Aceasta piesa musicala se va juca de catra artistii operei italiane, la 23 sau la 24 Ianuarie curentu. Domnulu Lubici va dirige insusi orchestr'a. „Press'a“.

(Un fenomenu raru pe ceriu.) Poporulu din timpurile cele mai vechi, vediendu semne deosebite pe ceriu, s'a obicinuitu a proroci evenimente nenorocóse, cumu sunt cium'a resbele si alte nenorociri. Asia ne spunu diuarele, că in 23 st. n. dimineti'a intre 7 si 8 ore s'au aratatu pe orizontulu apusenu, cu tota temperatur'a cea mica

(14—15° sub nula) döue curcubeu in colori forte viioie. Poporulu, care tocmai audise, că si regimenele ardelene se voru duce in Bosni'a, isi explica fenomenul celu raru, că unu semnu despre unu resbelu nou amenintatoriu. Probabilu, că semtiulu poporului nu va remané de minciuna, că inca mai sunt multe cestiuni in Orientu de deslegatu, asia intre altele cestiunea Epirului, a Macedoniei, a Albaniei. Aceste cestiuni voru mai cere multa versare de sange pénă se se deslege definitiv si spre multiamirea tuturor poporilor.

(Lupi.) Din Rodn'a vechia, fostulu districtu alu Naseudului, se scrie, că in 3 a. c. dimineti'a audi unu locitoriu din Rodn'a noua canele seu urlandu iufriosiatiu. Omulu temendum-se de vreun periculu, luà iute unu taciune aprinsu, alerga in curte si dede preste 14 lupi, cari trantisera calulu seu la pamantu si se apucara se-lu sfasie de dindereptu. In urm'a larmezi celei mari, ce o facu omulu si vediendu taciunele aprinsu o luara lupii la fuga. In 12 sér'a se audi de pe colin'a (délul) de lènga orasului Rodn'a unu urletu teribilu, de lupi. Omenii, ale caror gradini dau cu capetele in délul, sarira din culcusi, pusera man'a pe ce potura mai in graba, cu maciuci, cu furcòie, cu sape etc. si navalira, strigandu din respusteri asupra colinei si alungara fierele aceste spurcate. Se fia fostu vro 24 de toti. Dimineati'a afia unu tieranu, că-i lipsescu döue capete de oi, d'er' i-si potoli in catuva bietulu omu superarea pentru pagub'a ce i-s'a intemplatu, că a datu de unu cotoru de coda de lupu rosa si giuru impregiuru era totu Peru de lupu. Lucrul se espira, că in chipulu urmatoriu: Camu pe la 8 ore a datu unu venatoriu cu pusc'a, si se vede, că a ranit unu lupu, si ceilalti lupi vediendu pe unu frate de alu loru plinu de sange indata s'au datu cu totii la elu si l'au sfasiatu in bucati. Pe doue femei, cari veneau dela bai, era pe aici, că se le mance 4 lupi. In partile acestea au fostu si altadata luparii, d'er' că acuma nu s'au mai pomenit niciodata si acésta se intempla mai cu séma, de candu s'a opritu purtarea si tienerea de arme. Bine ar' fi de s'ar' trezí, că se véda, că oprirea armelor in partie aceste aduce mai multa paguba statului, decat ce capeta dare pentru arme.

(Desfintia rea contributiunei pe venatul.) Diuariulu maghiaru „Független Hirlap“ (Independent'a) aduce scirea, că ministeriul de finançie se occupa cu ide'a unui proiectu de lege relativ la contributiunea pentru venatul, la care idea venise si fostulu ministru Szell si că ministrul actualu de finançie va asterne catu mai curându acestu proiectu de lege. Aceasta o va face mai cu séma din aceea cauza, pentru că ar' fi forte multe de dorit la controlarea si incassarea acestei contributiuni. Va se dica pe domnii din cancelari'a min. de finançie numai de aceea ii dore capulu, că nu potu controlá, incassá acésta dare, dupa cumu ar' dorí, d'er' de aceea nu le pasa, că fierele cele selbatice s'au immultit fórtare si manca vitele ómenilor de prin locuri inchise, asia, că s'au luat ómenii de gandu prin multe parti ale Ardélului de atat'a luparia, că si care nu au mai pomenit de candu sunt. Bine ar' fi de s'ar' indurá ministeriul si ar' cassá acésta lege, celu pugiu de ar' dà libertate pecurarilor seu ciobanilor se pôrte arme fara de taxe, că se-si pôta aperá turmele de oi de bestiele selbatice ce ambla totu cu ciurd'a de nu-i nici omulu siguru de ele in diu'a mare. Astadi numai arm'a le pôte goni si nimici, că-ci n'avemu Tesei si Herculi nici Samsoni, se scape lumea de acele fiere, ce facu atat'a stricatiune, atat'a paguba de nu se pôte repará dieci de ani.

Literariu.

(„Economulu“), care apare in Blasiu in anulu alu VII-lea contine in Nr. I dela 113 Ianuarie a. c. urmatórie: Despre Cucuruzu. — Remedii in contra vinurilor maiestrite. — Estrasu din protocolul adunarei generala a Asociatiunei din Brasovu pentru sprinirea meseriasilor romani. — Art'a Dentistului. — Pretiurile productelor. — „Fond'a scolastica“ care apare impreuna cu „Economulu“ contine in Nr. 1 articulele urmatóre. Pestalozzi. — Cateva cuvinte referitoare la crescerea fetișelor de pe la sate. — Nitrogenulu s. Azotulu, tractare practica din Chemia. — Limb'a maghiara in scóla poporala. — Varietati. — Inspectorulu falsu, o intemplare din vieati'a invetiatorilor.

(„Scóla Romana“) din Sibiu, care intra acuma in anulu IV-le, contine in fascioura a 3-a pentru Decembre 1878 urmatórea materia: Ioanu Amos Comenius (fine). — Serbarea liceului Mateiu Basarabu. — Lectur'a foiloru pedagogice. — Cumu se se cladescă casele de scóla? — Din

computulu cu frangeri vulgare (urmare) — Lectiuni din geometria in scóla poporala. — Lectiuni din geografia pentru scóla poporala. — Tractarea practica a unor bucati de lectura (urmare). — „Romani'a-Jun'a“ din Vien'a. — Statistic'a scóleloru din comitatulu Sibiului in anulu 1878. — Varietati. — Bibliografia.

Multiamita publica.

Maiestatea S'a prea induratulu imperatu si rege apostolicu Franciscu Iosifu s'a indurat parintiesc a assigna pentru facerea bisericei nostre gr.-unite din Cutu 200 fl. v. a., pe care suma in diu'a de adi, dela domnulu pretore umanu si apretiutoriu Iosif Teleky au si primit'o Cassieriu respectivu, pentru care binefacere ei dorim Augustul nostru Imperator-Rege si intregei Dinastie pace, sanetate si infinita Domnire.

Fia disu fora de ura, că biserica nostra multu au patimitu dimpreuna cu poporulu din neenergi'a pretilor din unu timpu de 30 de ani, si de nu era zelosulu nostru notariu de cercu Ieronimu Albini, nici cele 200 fl. v. a. pentru facerea bisericei nu se esperá, nici scóla nu se facea, ba nici alte institutiuni comunale nu se poteau vedé in comun'a acésta.

Dé ceriu, că mai multi ómeni se imiteze acestu exemplu parintescu alu Majestatii Sale pré bunului nostru monarhu, si mai alesu Blasiulu se misce tóte petrile, spre a intimpiná si realizá dorintile si aspiratiunile curatoratului din Cutu in asta privintia, că in mosi'a s'a se se védia o biserica dupa meritulu poporului seu.

Cutu, in 25 Ianuarie 1879.

Filipu Mirionu,
antiste (primariu).

BALUITU

REUNIUNEI FEMEILOR ROMANE din Brasovu

se va dà Dumineca in 28 Ianuarie (9 Februarie) a. c. in salonulu otelului „Nr. I“. Bilete de intrare à 1 fl. 50 cr. se afia la dd. M. & L. Lászlí, H. Zeidner, Arthur Platsko. Bilete de galeria à 4 fl. se afia in comptoarul lui Ioanu Duschoiu.

1—2

A aparutu

1—3

Catalogulu generalu de sementie,
fórtate amenuntit si bogatu illustratu (contienudu: Sementie si plante cu radacini cepose spre cea mai bogata alegare, cu pretiurile cele mai estine) si se tramite la cerere **franco si gratis.**

La fiecare comanda se adauge **gratis** unu opu frumosu adjustat, contienudu: 1. lucrare in gradina pentru fiecare luna din anu, 2. cultur'a sparangenu (Spargel), 3. cultur'a anginareloru (Artischoke), 4. 120 ilustratiuni de diferite plante.

Prim'a agentura ung. pentru horti- si agricultura.

ADOLF D. FREUND,

Magazinu de sementie, Budapest'a, Thonethof.

DEMETRIU SELAGIANU, advocatu,

aduce la cunoștin'a onoratului publicu, că incepandu dela 10 Ianuarie a. c. st. n. si-a deschisu **canceleria' a advocatului** in Ving'a (comitatulu Temisórei) strad'a principala Nr. 238 si că si oferéza servitiulu advocatiulu onoratului publicu in tóte afacerile de natura juridica, anume: cause processuale civile si criminale, — cause urbaniale de carteza funduara, de lasaminte etc. si ca primece substitutiuni, comisiuni si interventiuni in ori-ce cauza de natura juridica, administrativa si financiara etc. In afacerile ce i se voru credintá, va procede cu conscientia, acurata si punctualitate.

2—3

Pretiurile piathei din 31 Ianuarie st. n. 1879.

	Hectolitre. fl. cr.	Hectolitre. fl. cr.
Granu { fruntea . . .	6.10	Mazorea 5 40
midiulocu . . .	5.40	Lintea 10 60
de diosu . . .	4.90	Fasolea 4.75
Mestecatu	4.30	Cartofi 2 10
Secara { fromósa . .	4.—	Sementia de inu . . . 11 80
de midiulocu . .	3.80	" de cânepa . . . 5.80
Ordiulu { frumosu . .	4.—	1 Chilo. fl. cr.
de midiulocu . .	3.70	Carne de vita 40
Ovesulu { frumosu . .	2.10	" de rimotoriu 40
de midiulocu . .	2.—	" de berbece 24
Porumbulu	3.70	100 Chile. fl. cr.
Meiu	5.50	Seu de vita prospectu . . . 32.—
Hrisca	—	" " topitu 48.—

Cursulu la burs'a de Viena

din 1 Februarie st. n. 1879.

5% Rent'a charthia (Metalliques) . . .	61.50	Oblig. rurali ungare 75.—
5% Rent'a-argintu(im-prumutu nationalu) . .	62.80	" " transilvane 75.50
Losurile din 1860	112.—	" " croato-slav. 85.—
Actiunile banci nation. 776.—		Argintulu in marfuri 100.—
" instit. de creditu 217.—		Galbini imperatesci 5.53
Londra, 3 luni.	116.60	Napoleond'ori 9.31 ^{1/4}
		Marci 100 imp. germ. 57.60

Editoru: Iacobu Muresianu.

Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu

Tipografi'a: Ioane Gött si fiu Henricu.